

LOCI? HOL VAGY?

Villa Budapest határában

KÜLÖNÖS MÓDON EZT A KRITIKÁT JÓVAL AZELŐTT "MEGÍRTÁK", MIELŐTT GUTOWSKI ROBERTÉK ÚJDONAT HÁZÁNAK AKÁR CSAK AZ ALAPJAI IS ELKÉSZÜLTEK VOLNA. NEM, NEM TERVKRITIKÁRÓL VAN SZÓ, RÁADÁSUL NEM IS ABBÓL AZ ÍROTT FAJTÁBÓL VALÓ ÉRTEKEZÉSRŐL, AMIKET MAGAZINUNK HASÁBJAIN IDŐRŐL IDŐRE KÖZLÜNK, HANEM ENNÉL SOKKAL SZOMORÚBB, PRÓZAIBB JÓSZÁGRÓL.

Szöveg: MARTINKÓ JÓZSEF

Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

Ezt a kritikát a házakkal írták. Rossz házakal. Ez az érzés fogott el, amikor a kitűnő építész új alkotásának közelébe értem Buda északi határában egy közelmúltban kiszabályozott, viláparknak szánt területre. Zárt, visszahúzódo, sűrű kisugárzású, kissé introvertált, de erős egyéniségű, karakteres sötét téglaház "veti hátát" a telkét lezáró erdősávnak, miközben körülötte úgy rajzik

tizenöt-húsz új építésű, villaforma valami, mint megannyi rossz vicc, építészeti karikatúra. Gonosz tréfát űz itt valaki?

Már nem a válság előtti TŰZÉP-mediterrán ásíto szépelgése tenyészik ezen a lejtőn, hanem valami sokkal iszonyúbb összevisszaság. Modernnek, divatosnak tűnni akaró, de helyüket, arányaikat, motívumaikat megtalálni nem tudó, üres közhelyek

kényszeredett sokasága pettyegeti a területet. A talán egy-két éve kiszabályozott telkeken mindenki mondani szeretne valamit a pénzéről, de ezek a Budai hegyek lábától a Pilis felé néző malterzagú friss házak csak értékváros halandzsára képesek. Végeredményben olyan épített környezet alakul itt éppen, ahol a valódi érték szinte kirobban az összevisszaságból. Mintha a sok sületlenség mögötti

Az utcafrontról nézve a téglakerítés aránya visszaköszön az épület homlokzatán és az elnyújtott ablaknyílásban is.

Nyugati panoráma felé fordul a horizontalitásra kiélezett épülettömeg.

› A nyílások, visszautatások és burkoló elemek mind-mind a téglalátványát hangsúlyozzák.

‹ Védettséget nyújt a garázs áttört téglafala, ugyanakkor pont annyi fényt is enged a térbe, amennyire egy ilyen helyiségben szükség van.

Több ponton is kapcsolódik a kerthez a nappali és az étkező tere.

értelem mégiscsak az volna, hogy az értékekre nyitott szem számára nyilvánvalóvá váljék: létezik jó építész és létezik rossz építész. Fájdalmasan pazarló illusztráció ez, mégis pontos korszakot kapunk a most, napjainkban zajló építészeti, építőipari konjunktúra minőségéről. A válság nem volt tisztító tűz. A rossz, a bizonytalan megrendelői ízlés is minden esetben kiszolgáltatott. Rossz építész mindig akad.

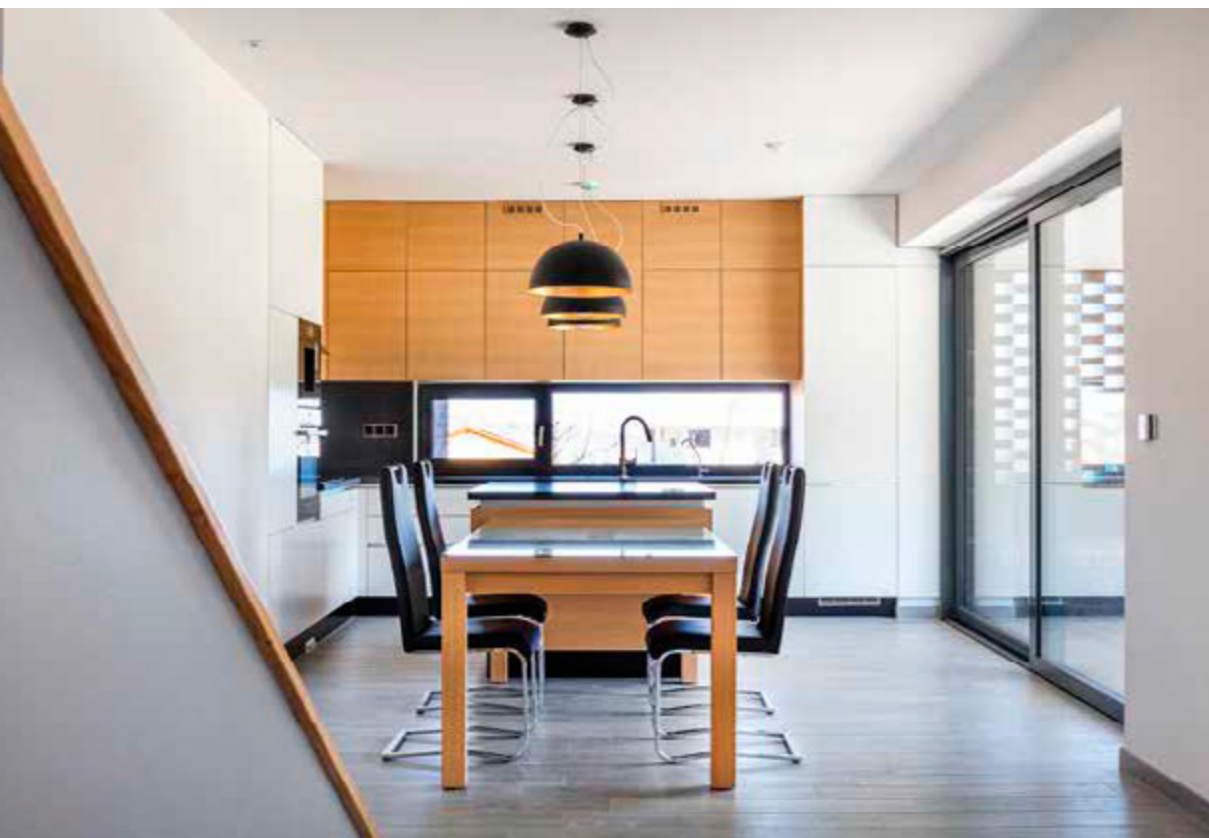
Furcsa helyzet lehetett ez Gutowskiék számára, akiknek legjobb épületei éppen a genius loci-ra, a hely szellemére, a régióra és a közvetlen épített környezetre reflektálnak kifinomult érzékenységgel. Pannonhalmi munkái, a fának és a téglának kortárs szemléletű újraértelmezései bizonyítják e fentebbi állítás igazságtartalmát. Véleményem szerint ezek közül a megvalósult, vagy tervként publikált alkotások közül is kiemelkedik pannonhalmi tornacsarnokuk, aminek szelleme némiképp áthatja a cikkben tárgyalt villa építészeti karakterét is. Természetesen más a lépték, más a funkció és nagyon más a helyszín is, de a rusztikus, sötét tónusú, kézműves finomságú téglakortárs szemléletű alkalmazása mégiscsak megalapozhat egy elemzői párhuzamot.

A párhuzam leginkább abban áll, ahogyan Gutowskiék a "tömörséget", az anyagból sugárzó sűrűséget és plaszticitást kezelik. Zárt képleteket látunk, ahol a téglajelenlét dominál. Erre

Belső tereinek kialakítása határozottan funkcionális, ami jól tükröződik az emeletek összekötésében és az alaprajzi kialakításban.

< A konyhából is átsejlik a teraszt a szomszéd telek felől lezáró téglalács.

> A telek lejtését kiegyensúlyozó falrészek és lépcsők átvezetnek az épület téglalattal uralt homlokzatára.

egyébként szinte csak ez a vetett, grafitzürke, ereszett, ráncos felszínű téglalattal alkalmas igazán. Nem nosztalgikus, nem húz vissza az időben és valódi, erős kisugárzású matériaként hat. Ráadásul a szürke fémek, ablakkeretek, zsaluziák, fémtestők különös kapcsolatba képesek kerülni ezzel az építőanyaggal. Személy szerint e sorok írója egyébként is ádáz kritikusa azoknak a téglaházaknak, ahol a homlokzati karakter, textúra pusztán felmutatászerű, mintsem lényegi tartalmat hordoz. Sokan esnek ebbe a hibába.

Ennél a háznál azonban a téglalattal geometriai alap-elem, aminek horizontális hangsúlyai az ablakoknál éppen úgy megjelennek, mint a földszinhez képest egy szinttel lelépcsőző garázsínnál, valamint a védetten, a ház főtömegének kontúrjába visszahúzott hátsó terasz esetében, ami egyébként egy nyitható üvegfallal az étkezőhöz kapcsolódik, valamint a szomszéd telek felé szép téglalattal határolódik el.

Végül a geometriai arányjáték a belső terek kompozíciójában, az alaprajzi szerkesztésben és a szintek közötti kapcsolatok, áttörések esetében is jól azonosítható. Tiszta képleteket, visszafogott méretű, racionális kapcsolatokat eredményező belső térsorokat látunk, ahonnan a megnyitások inkább a védettebb, fás, hegy felőli oldalra nyílnak, mintsem a már emlegetett elegyes szomszédságra. Ez alól kivétel az észak-nyugati tájolású emeleti nyitott terasz,

> Egyszerű térképzés jellemzi a hálószobákat is, amelyeket tovább erősítenek a fehér falak.

ahonnan messzire, a lemenő Nap irányába is ellátni. Itt a teraszon érzékelhető közelebről, ahogy a kis hajlásszögű fémföldi karakteres párkánya "ráfog" a téglafalazatra. Ezzel a gesztussal egyben a tetőhöz közeledve optikailag is az az érzésünk, hogy a masszív falazat felfelé haladva kikönnyebbül, légiesebbé válik. A szinte "lapos" magastetőre egyébként az utca folytatásából visszanezve remek rálátás nyílik. Ebben a nézőpontban egyébként sok minden sűrűsödik abból az érzékenységből, ami a tervezők egész szemléletét áthatja. Ez a nézőpont egy gesztus. Az ott élőknek, az ott ész nélkül építkezőknek szóló gesztus, ami azt üzeni, hogy minden lakóhelynek szüksége van arra a bizonyos szellemre, ami nélkül minden csak átmeneti, pusztán posztertkivágat.

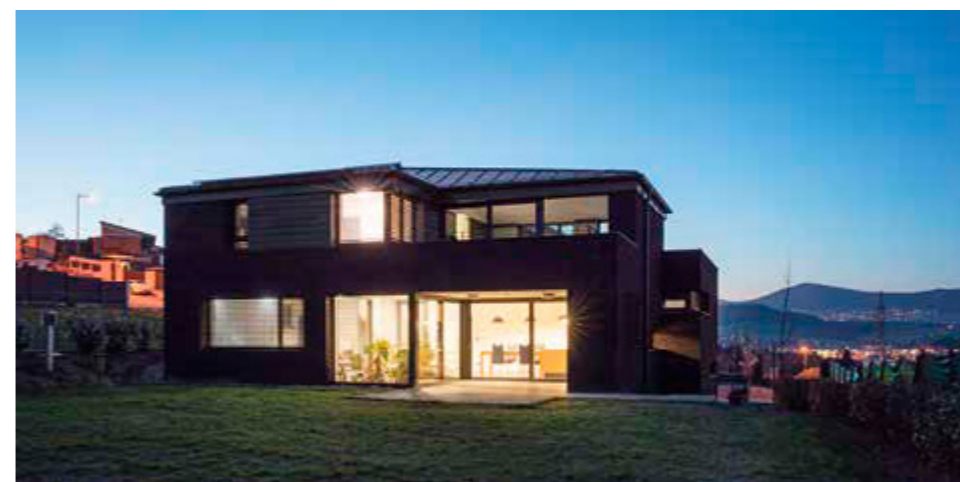
A ház sarkát tartó markáns pillér és az azt határoló lépcsők az építészet időtlenségét jelzik.

Tervezés: 2011-2013
Mégvalósulás: 2014-2016

Megbízó: *privát*

Felelős tervező:
GUTOWSKI ROBERT ÉPÍTÉSZ,
GUTOWSKI ÉPÍTÉSZ KFT.
Építész tervezők: DELY-STEINDL BARNABÁS,
KOVÁCS HUNOR LÁSZLÓ ÉPÍTÉSZEK
Statika: DR. HEGYI DEZSŐ
Épületgépészet: LAKNER LÁSZLÓ
Épületvillamosság: KOLB DÓRA
Kert: PÁLL ATTILA

Ebből a szögből látszik talán legjobban a téglaszervező ereje az épületen.

< A ház az erdő felől nyit a természetre.